

**PROGRAM WSPÓŁPRACY
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ
PODMIOTAMI WYMIENIONYMI
W ART. 3 UST. 3 USTAWY
O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO
I O WOŁONTARIACIE
NA LATA 2026-2028**

Spis treści:

1. Wstęp.....	3
2. Cel główny i cele szczegółowe Programu.....	3
3. Zasady współpracy.....	7
4. Zakres przedmiotowy.....	7
5. Formy współpracy.....	9
6. Priorytetowe zadania publiczne.....	11
7. Okres realizacji Programu.....	12
8. Sposób realizacji Programu.....	12
9. Wysokość środków planowanych na realizację Programu.....	17
10. Sposób oceny realizacji Programu.....	18
11. Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz przebiegu konsultacji.....	19

1. Wstęp

Program współpracy Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2026-2028, zwany dalej „Programem”, jest dokumentem wyznaczającym kierunki współpracy Ministra Obrony Narodowej oraz resortu obrony narodowej, zwanego dalej „resortem”, z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi, określającym w szczególności priorytety tej współpracy oraz przewidziane jej formy.

Obowiązek opracowywania programów współpracy nakłada na Ministra Obrony Narodowej art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338).

Resort prowadzi z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi stałą współpracę, o znaczącym stopniu intensywności. Organizacje pozarządowe i inni partnerzy społeczni stanowią istotny element wsparcia systemu obronnego państwa i prezentują wysoki poziom realizacji zadań pozostających w sferze obronności.

Opracowanie Programu określającego priorytety tej współpracy w konkretnym przedziale czasowym, pozwoli na obranie optymalnej drogi wspierania działalności partnerów społecznych, z wykorzystaniem ich potencjału, oraz wyznaczenia wspólnych celów tej współpracy dla resortu.

Program przedstawia m.in. cele powyższej współpracy w latach 2026-2028, zasady i formy współpracy.

Przyjęcie Programu nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych, gdyż wydatkowanie wymienionych w pkt 9 środków, odbywać się będzie w oparciu o inne, niż niniejsze zarządzenie, regulacje prawne.

2. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Celem głównym Programu jest budowanie społecznego zaplecza Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz zwiększenie świadomości społecznej i obywatelskiej odpowiedzialności za bezpieczeństwo państwa.

Celami szczegółowymi są:

- 1) wzrost aktywności partnerów społecznych¹⁾ w działaniach na rzecz obronności państwa w zakresie pozyskiwania kandydatów do służby wojskowej, w tym zawodowej, dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej i terytorialnej służby wojskowej oraz w zakresie zwiększenia liczebności rezerw osobowych, w tym aktywnej rezerwy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;

¹⁾ Definicję „partnera społecznego” określa § 2 pkt 2 załącznika do decyzji Nr 168/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 194, z późn. zm.).

- 2) wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych w realizacji zadań resortu;
- 3) wzrost poziomu wyszkolenia uczniów w placówkach oświatowych uczestniczących w resortowych projektach na rzecz wzmocnienia obronności państwa, w tym m.in. w oddziałach przygotowania wojskowego, zwanych dalej „OPW”, branżowych oddziałach wojskowych, zwanych dalej „BOW”, oraz „CYBER.MIL z klasą” poprzez zaangażowanie organizacji proobronnych i innych partnerów społecznych;
- 4) wzrost poziomu szkolenia uczniów klas wojskowych oraz szkoleń członków lub wolontariuszy innych organizacji pozarządowych działających na rzecz obronności poprzez wykorzystanie kompetencji członków organizacji proobronnych;
- 5) wzrost aktywności partnerów społecznych w procesie budowy i podnoszenia sprawności fizycznej oraz umiejętności wojskowych w społeczeństwie;
- 6) zwiększenie zasobów obywateli wyszkolonych pod względem strzeleckim i rozwój infrastruktury strzeleckiej poprzez wykorzystanie w ramach programu „Strzelnica w Powiecie” potencjału jednostek samorządu terytorialnego;
- 7) kształtowanie pozytywnego wizerunku Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz Ministerstwa Obrony Narodowej;
- 8) propagowanie postaw patriotycznych oraz edukacji historycznej związanej z tradycjami i dziedzictwem oręża polskiego.

Stopień realizacji ww. celów będzie można określić m.in. w oparciu o przedstawione w poniższej tabeli mierniki i ich wartość osiągniętą na koniec 2028 r.

Lp.	Cel szczegółowy	Miernik określający stopień realizacji celu	
		Nazwa	Planowana wartość do osiągnięcia na koniec 2028 r. (łącznie w 3 latach)
1.	Wzrost aktywności partnerów społecznych w działaniach na rzecz obronności państwa w zakresie pozyskiwania kandydatów do służby wojskowej, w tym zawodowej, dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej i terytorialnej służby wojskowej oraz w zakresie zwiększenia liczebności rezerw osobowych, w tym aktywnej rezerwy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	liczba kandydatów wywodzących się z klas wojskowych (OPW, BOW, „CYBER.MIL z klasą”)	≥ 2500
		liczba żołnierzy rezerwy, którzy przeszli przeszkolenie w ramach projektu „Legia Akademicka”	≥ 5000

2.	Wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych w realizacji zadań resortu	Liczba zadań publicznych zrealizowanych w dziedzinie obronności	≥ 350
3.	Wzrost poziomu wyszkolenia uczniów w placówkach oświatowych uczestniczących w resortowych projektach na rzecz wzmocnienia obronności państwa, w tym m.in. w OPW, BOW oraz „CYBER.MIL z klasą” poprzez zaangażowanie organizacji proobronnych i innych partnerów społecznych	Liczba zadań publicznych zrealizowanych na rzecz szkolenia młodzieży klas uczestniczących w resortowych projektach na rzecz wzmocnienia obronności państwa	≥ 150
		Liczba przedsięwzięć zrealizowanych przez partnerów społecznych, wspartych przez resort, wynikających z planów współpracy z partnerami społecznymi oraz przedsięwzięć pozaplanowych realizowanych na rzecz szkolenia uczniów klas wojskowych	≥ 3000
4.	Wzrost poziomu szkolenia uczniów klas wojskowych oraz szkoleń członków lub wolontariuszy innych organizacji pozarządowych działających na rzecz obronności poprzez wykorzystanie kompetencji członków organizacji proobronnych	Liczba godzin zajęć teoretycznych i praktycznych w skali roku zrealizowanych przez instruktorów organizacji proobronnych	≥ 1500 godz.
		Liczba szkoleń zrealizowanych przez instruktorów organizacji proobronnych na rzecz innych organizacji pozarządowych	≥ 40 szkoleń

		działających na rzecz obronności	
5.	Wzrost aktywności partnerów społecznych w procesie budowy i podnoszenia sprawności fizycznej oraz umiejętności wojskowych w społeczeństwie	Liczba zadań publicznych zrealizowanych na rzecz budowy i podnoszenia sprawności fizycznej oraz umiejętności wojskowych	≥ 100
6.	Zwiększenie zasobów wyszkolonych pod względem strzeleckim obywateli i rozwój infrastruktury strzeleckiej poprzez wykorzystanie w ramach programu „Strzelnica w Powiecie” potencjału jednostek samorządu terytorialnego	Liczba powstałych strzelnic	≥ 200
7.	Kształtowanie pozytywnego wizerunku Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz Ministerstwa Obrony Narodowej	Odsetek osób dobrze oceniających działalność wojska wg Centrum Badania Opinii Społecznej (cykliczne raporty „Oceny instytucji publicznych”)	65% respondentów oceniających dobrze działalność wojska, obliczona ze wszystkich badań prowadzonych w latach 2026-2028
8.	Propagowanie postaw patriotycznych oraz edukacji historycznej związanej z tradycjami i dziedzictwem oręża polskiego	Liczba przedsięwzięć zrealizowanych przez partnerów społecznych, wspartych przez resort, wynikających z planów współpracy z partnerami społecznymi oraz przedsięwzięć pozaplanowych na rzecz kształtowania	≥ 2000

		postaw patriotycznych, edukacji historycznej oraz związanych z tradycjami i dziedzictwem oręża polskiego	
		Liczba zadań publicznych zrealizowanych na rzecz propagowania postaw patriotycznych oraz wiedzy i świadomości historycznej	≥ 300

3. Zasady współpracy

Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, współpraca odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

4. Zakres przedmiotowy

Zakres przedmiotowy Programu dotyczy współpracy prowadzonej poprzez:

- 1) udzielanie organizacjom pozarządowym oraz innym partnerom społecznym wsparcia merytorycznego, logistycznego, finansowego i organizacyjnego w realizacji przedsięwzięć, w tym w dziedzinie obronności;
- 2) zlecanie zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 3) wspieranie rzeczowe organizacji pozarządowych i innych podmiotów uprawnionych, prowadzących działalność pożytku publicznego, poprzez nieodpłatne przekazywanie mienia ruchomego Skarbu Państwa niewykorzystywanego w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) udzielanie wsparcia o charakterze propagującym współpracę z partnerami społecznymi polegającego na podejmowaniu działań, które budują i rozwijają relacje pomiędzy instytucjami publicznymi, organizacjami społecznymi, pracodawcami, związkami zawodowymi, czy innymi podmiotami zaangażowanymi w życie społeczne i gospodarcze. Celem jest stworzenie przestrzeni do dialogu, wymiany doświadczeń i wspólnego wypracowywania rozwiązań, poprzez:

- a) informowanie i promocję – upowszechnianie wiedzy o roli partnerów społecznych oraz o korzyściach płynących ze współpracy z nimi,
 - b) budowanie platform współpracy – tworzenie warunków do spotkań, debat, warsztatów czy konsultacji,
 - c) ułatwianie komunikacji – zapewnienie narzędzi i kanałów, które pozwalają partnerom społecznym wyrażać swoje potrzeby i stanowiska,
 - d) promowanie dobrych praktyk – pokazywanie przykładów skutecznych form współdziałania różnych podmiotów;
- 5) dofinansowanie powstawania nowych strzelnic oraz rozwijanie istniejących, jak również propagowanie rozwoju strzelectwa sportowego;
 - 6) dofinansowanie z budżetu państwa zadań związanych z budową i remontami pomników upamiętniających tradycję, chwałę i sławę oręża polskiego.

Bardzo istotnym i perspektywicznym kierunkiem współpracy jest wspieranie procesu szkolenia członków organizacji pozarządowych działających w sferze obronności oraz nauczycieli i uczniów klas wojskowych realizowanych poprzez:

- 1) wsparcie instytucjonalne i formalne:
 - a) programy ministerialne i grantowe – Ministerstwo Obrony Narodowej prowadzi programy dofinansowania zadań publicznych w obszarze obronności (np. „Strzelnica w powiecie”, konkursy dla organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych, które mogą skorzystać ze środków na szkolenia, sprzęt czy infrastrukturę,
 - b) patronaty i współpraca z jednostkami wojskowymi – umożliwia organizacjom i klasom wojskowym dostęp do poligonów, kadry instruktorskiej czy specjalistycznego sprzętu;
- 2) wsparcie merytoryczne:
 - a) szkolenia prowadzone przez żołnierzy rezerwy, instruktorów wojskowych czy członków organizacji proobronnych – np. w zakresie pierwszej pomocy pola walki, obsługi broni, taktyki podstawowej, topografii czy łączności,
 - b) kursy instruktorskie dla nauczycieli klas wojskowych podnoszące ich kwalifikacje, tak aby mogli samodzielnie prowadzić zajęcia z elementami wojskowości,
 - c) materiały dydaktyczne i e-learning – tworzenie podręczników, filmów instruktażowych czy kursów online dostępnych dla organizacji pozarządowych i szkół realizujących resortowe projekty edukacyjne;
- 3) wsparcie praktyczne:
 - a) dostęp do strzelnic (cywilnych i wojskowych) – ćwiczenia praktyczne są kluczowe dla szkolenia obronnego,
 - b) obozy szkoleniowe i poligonowe – wspólne szkolenia uczniów klas wojskowych i Wojska Polskiego,
 - c) wyposażenie i sprzęt – użyczenie lub współfinansowanie zakupu mundurów, środków ochrony osobistej, replik broni szkoleniowej, sprzętu survivalowego;

4) wsparcie integracyjne i motywacyjne:

- a) zawody i turnieje o charakterze obronnym – np. marsze na orientację, biegi terenowe, zawody strzeleckie,
- b) wydarzenia promujące proobronność – dni otwarte w jednostkach wojskowych, pokazy sprzętu, spotkania z weteranami;

5) rozwój kompetencji miękkich:

- a) warsztaty z zakresu pracy zespołowej i zarządzania kryzysowego – przydatne zarówno w wojsku, jak i w działalności społecznej,
- b) szkolenia z komunikacji i promocji działań proobronnych – aby organizacje potrafiły skutecznie angażować społeczność lokalną i pozyskiwać partnerów społecznych.

5. Formy współpracy

Resort od wielu lat prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi, co reguluje decyzja Nr 168/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 194, z późn. zm.).

Współpraca resortu przybiera formy pozafinansowe oraz finansowe. W oparciu o obowiązujące przepisy, resort wspiera inicjatywy społeczne, odpowiednio do swoich kompetencji, kierując się następującymi celami:

- 1) wzrostem liczebności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej**, w tym rezerw osobowych poprzez zaangażowanie partnerów społecznych do popularyzacji służby wojskowej oraz nabywania i podnoszenia indywidualnych umiejętności i zdolności obronnych;
- 2) tworzeniem społecznego zaplecza Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej**, poprzez pozyskiwanie partnerów do działalności na rzecz obronności państwa oraz zdolnych do przygotowania kandydatów do służby wojskowej lub uzupełnienia rezerw osobowych;
- 3) wykorzystaniem zdolności partnerów społecznych do realizacji inicjatyw resortu**;
- 4) kształtowaniem pozytywnego wizerunku** żołnierza polskiego, Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwa Obrony Narodowej oraz propagowaniem postaw patriotycznych;
- 5) zaangażowaniem partnerów społecznych** do upowszechniania w społeczeństwie wiedzy obronnej i umiejętności ważnych dla bezpieczeństwa państwa;
- 6) wykorzystaniem potencjału organizacji proobronnych** do działalności na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa.

Podstawowym narzędziem wspierania realizacji przedsięwzięć partnerów społecznych są **plany współpracy** jednostek wojskowych z nw. podmiotami:

- 1) stowarzyszeniami, związkami stowarzyszeń lub stowarzyszeniami kultury fizycznej;

- 2) fundacjami;
- 3) uczelnianymi organizacjami studenckimi, uczniowskimi lub uczelnianymi klubami sportowymi;
- 4) muzeami;
- 5) instytutami badawczymi;
- 6) publicznymi i niepublicznymi uczelniami i szkołami, w szczególności szkołami z OPW, szkołami realizującymi innowacyjne rozwiązania programowe w dziedzinie obronności państwa;
- 7) organizacjami kościelnymi, jeżeli prowadzą działalność pożytku publicznego.

Programy współpracy Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizowane są od 2016 r. Analizując ten okres należy stwierdzić, że programy przynoszą wymierne korzyści i rezultaty dla obu stron. Dotychczas realizowano Programy: na rok 2016, lata 2017-2018, 2019-2022 oraz lata 2023-2025.

Poprzedni program został przyjęty zarządzeniem Nr 1/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 lutego 2023 r. w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2023-2025” (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 7). Adresatami działań resortu były organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, należące do grona partnerów społecznych. Podmioty te stanowią znaczący element wsparcia systemu obronnego państwa i prezentują zrównoważony poziom realizacji zadań pozostających w sferze obronności. Stała współpraca resortu z ww. partnerami opierała się głównie o Plany Współpracy opracowywane corocznie na podstawie wytycznych osoby zajmującej kierownicze stanowisko w Ministerstwie Obrony Narodowej, której Minister Obrony Narodowej powierzył koordynację spraw związanych z działalnością proobronną, których głównym celem było m. in. wskazanie priorytetów, ograniczeń współpracy, jak również relatywizacja kosztów do osiągniętych efektów przedsięwzięć. W mniejszym zakresie współpraca realizowana była poprzez udzielanie pozaplanowego wsparcia w oparciu o § 46 decyzji Nr 168/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi.

Odnosząc się natomiast do finansowych form współpracy dotychczas organizacje pozarządowe i uprawnione inne podmioty deklarowały podjęcie się realizacji zadań publicznych przystępując do Otwartych Konkursów Ofert, których ogłoszenia publikowane były na stronie Ministerstwa Obrony Narodowej w portalu rządowym www.gov.pl, oraz umieszczane na tablicach ogłoszeń w siedzibie organu. Ogłaszano Otwarte Konkursy Ofert, w odpowiedzi na które wpływały oferty realizacji zadań publicznych, które były poddane ocenie merytorycznej przez Komisję ds. Zlecania Zadań Publicznych w Zakresie Obronności. Z posiedzeń wyżej wymienionej Komisji sporządzane były protokoły, zawierające rekomendacje dla Ministra Obrony Narodowej w kwestii przyznania lub nieprzyznania dotacji celowej. Zadania realizowane były w oparciu o umowy podpisywane między zleceńbiorcą a Ministrem Obrony Narodowej.

W ramach współpracy resortu z jednostkami samorządu terytorialnego realizowany jest projekt pn. „Strzelnica w Powiecie”. Od początku funkcjonowania projektu ogłoszono i rozstrzygnięto 24 Konkursy Ofert „Strzelnica w powiecie”, w wyniku których powstało 405 strzelnic, w tym 370 strzelnic wirtualnych, 28 strzelnic pneumatycznych oraz 7 strzelnic klasycznych. W zakresie wspierania szkół ponadgimnazjalnych prowadzących OPW oraz „CYBER.MIL z klasą”, Minister Obrony Narodowej udzielił organom prowadzącym ww. placówki dotacji celowych na doposażenie i umundurowanie, w ramach ich działalności dydaktyczno-wychowawczej w dziedzinie obronności państwa.

Jedną z form pozafinansowego wspierania organizacji pozarządowych jest nieodpłatne przekazywanie na ich rzecz mienia ruchomego Skarbu Państwa niewykorzystywanego przez jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane. Mienie to ma służyć partnerom społecznym, którzy je otrzymają, w realizowaniu celów społecznych bezpośrednio lub pośrednio związanych z obronnością i bezpieczeństwem.

Na podstawie uzyskanych danych oraz doświadczeń z poprzednich lat funkcjonowania programu, można uznać, że:

- 1) przyjęte w Programie rozwiązania wzajemnej współpracy resortu z partnerami społecznymi funkcjonują w sposób zrównoważony i ugruntowany;
- 2) obserwowana jest wysoka aktywność społeczeństwa w sferze szeroko rozumianej obronności państwa, tożsamości narodowej i wyraźnie zarysowanych postaw patriotycznych;
- 3) wzrasta rola organizacji pozarządowych w realizacji działań zmierzających do zwiększenia potencjału obronnego państwa;
- 4) resort dostrzega potrzebę wykorzystania organizacji proobronnych w podnoszeniu świadomości społecznej i kształtowaniu postaw proobronnych.

Organy administracji publicznej prowadzą działalność w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, prowadzącymi, odpowiednio do terytorialnego zakresu działania organów administracji publicznej, działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom tych organów.

Zlecanie realizacji zadań publicznych, jako zadań zleconych w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. e oraz art. 151 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483), może mieć formy:

- 1) powierzania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, lub
- 2) wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

6. Priorytetowe zadania publiczne

Priorytety w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi oraz w zakresie zlecania zadań publicznych określone są co roku przez osobę zajmującą kierownicze stanowisko w Ministerstwie Obrony Narodowej, której Minister Obrony Narodowej powierzył koordynację spraw związanych z działalnością proobronną. Niemniej, szczególną wagę przykładąć należy do:

- 1) przeszkolenia wojskowego wszystkich mężczyzn i kobiet w wieku poborowym, które jest priorytetowym zadaniem na lata 2026-2028 określonym przez Radę Ministrów, i w którego realizację powinny zostać zaangażowane również organizacje proobronne i organizacje pozarządowe o charakterze proobrońnym;
- 2) wspierania przedsięwzięć podmiotów społecznych związanych bezpośrednio z obronnością państwa, w zakresie zwiększenia liczby realizowanych szkoleniowych przedsięwzięć sportowo-obronnych, w tym rozwijających i zwiększających ogólną sprawność fizyczną obywateli do poziomu wymaganego w zawodowej służbie wojskowej, dobrowolnej zasadniczej służbie wojskowej oraz terytorialnej służbie wojskowej;
- 3) ukierunkowania współpracy resortu z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze obronności państwa, na rzecz szkół prowadzących tzw. klasy wojskowe oraz organizacji skupiających potencjalnych kandydatów do zawodowej służby wojskowej, dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej oraz terytorialnej służby wojskowej;
- 4) działalności organizacji pozarządowych na rzecz kombatanów i weteranów;
- 5) wspierania przedsięwzięć partnerów społecznych związanych z upowszechnianiem tradycji orężnych wśród społeczeństwa, w szczególności młodego pokolenia;
- 6) wspierania przedsięwzięć partnerów społecznych związanych z obchodami rocznic wydarzeń z historii Wojska Polskiego, szczególnie wpisujących się w organizowane przez resort programy i przedsięwzięcia o charakterze centralnym (ogólnopolskim).

7. Okres realizacji Programu

Programem jest programem trzyletnim i będzie realizowany w latach 2026-2028.

8. Sposób realizacji Programu

Budowanie społecznego zaplecza Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej odbywa się na różnych płaszczyznach i angażuje wiele zróżnicowanych podmiotów. Założeniem Programu jest więc włączenie partnerów społecznych w działania służące obronności, w tym realizacja określonych w pkt 2 celów, w sposób uporządkowany, a także wspieranie ich w tej działalności w tożsamy sposób. Służyć mają temu wytyczne osoby zajmujące kierownicze stanowisko w Ministerstwie Obrony Narodowej, której Minister Obrony Narodowej powierzył koordynację spraw związanych z działalnością proobronną, oraz skupienie zadań o charakterze planistyczno-strategicznym w jednej merytorycznej komórce organizacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej.

Program na lata 2026-2028 kontynuuje dotychczasowe mechanizmy współpracy, uzupełnione o nowe formy umów partnerskich, przy utrzymaniu transparentności i formalnych procedur. Kluczowy jest nacisk na rozwój zdolności obronnych społeczeństwa oraz wspólne działania edukacyjne i historyczne.

Istotną rolę w procesie współpracy stanowią resortowe projekty edukacyjne dedykowane partnerom społecznym lub ogółowi społeczeństwa, do których należą:

- 1) **„Oddziały Przygotowania Wojskowego (OPW)”** – wsparcie szkolenia prowadzonego w szkołach ponadpodstawowych według programu określonego przez resort;

- 2) „Cyber.Mil z klasą” – wsparcie edukacji uczniów z zakresu rozszerzonej informatyki w celu przygotowania profesjonalnych kadr w obszarze bezpieczeństwa informatycznego i teleinformatycznego na potrzeby jednostek organizacyjnych resortu;
- 3) „Branżowe Oddziały Wojskowe (BOW)” – wsparcie szkolenia prowadzonego w szkołach zawodowych według programu określonego przez resort;
- 4) „Szkoly Legii Akademickiej (SLA)” – ochotnicze wojskowe szkolenie studentów i absolwentów, w obszarze obronności oraz wiedzy wojskowej.

Istota Legii Akademickiej polega na dobrowolnym i etapowym szkoleniu wojskowym studentów, które łączy teorię akademicką z praktyką wojskową i prowadzi do uzyskania stopni wojskowych rezerwy. Program łączy edukację cywilną z przygotowaniem obronnym, wzmacniając rezerwy osobowe Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i kształtuje postawy proobronne w społeczeństwie.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami społecznymi przewiduje się możliwość realizacji przedsięwzięć z zakresu Bezzałogowych Systemów Powietrznych (BSP) w tym edukacji, szkoleń, projektów innowacyjnych oraz działań proobronnych związanych z wykorzystaniem dronów. Współpraca może obejmować m.in. wzajemne szkolenia operatorów BSP, warsztaty dotyczące bezpieczeństwa przestrzeni powietrznej, wykorzystanie dronów w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych oraz rozwijanie umiejętności młodzieży klas wojskowych i członków organizacji proobronnych w zakresie nowoczesnych technologii.

Wspieranie partnerów społecznych w ich działalności na rzecz obronności, w tym w realizowaniu celów Programu, w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące oraz przepisy wewnętrznie obowiązujące w resorcie, ma rozbudowaną formę i odbywać się będzie m. in. poprzez:

- 1) organizacje pozarządowe, w tym tzw. proobronne;
- 2) placówki oświatowe i inne instytucje edukacyjne, w szczególności szkoły prowadzące tzw. klasy wojskowe (realizujące resortowe programy edukacyjne);
- 3) podmioty prowadzące działalność szkoleniową w zakresie doskonalenia umiejętności wojskowych i podnoszenia sprawności fizycznej;
- 4) grupy rekonstrukcji historycznej;
- 5) organizacje kombatanckie oraz weteranów i rezerwistów, a także inne podmioty społeczne kultywujące tradycje orężne i działające w sferze edukacji historycznej.

Nawiązywanie i prowadzenie współpracy możliwe będzie wyłącznie z podmiotami, które:

- 1) wystąpią z wnioskiem, uzasadnieniem wniosku i projektem porozumienia odpowiednio do dowódcy jednostki wojskowej lub Ministra Obrony Narodowej;
- 2) w przypadku posiadania osobowości prawnej udokumentują ją aktualnym odpisem z Krajowego Rejestru Sądowego lub z innego rejestru, z wyłączeniem szkół publicznych lub niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych – w rozumieniu ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327);
- 3) dostarczą statut oraz sprawozdanie z działalności za ostatni rok, zatwierdzone przez statutowy organ nadzorczy;

- 4) wykażą w uzasadnieniu wniosku możliwość wywiązania się ze zobowiązań wynikających z projektu porozumienia, między innymi poprzez informacje o czasie, formach i zasięgu działania, potencjale osobowym i rzeczowym, dotychczasowych osiągnięciach, współpracy z resortem oraz planowanym rozwoju;
- 5) nie zalegają z płatnościami wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego;
- 6) zachowują neutralność w sprawach politycznych, działa zgodnie ze statutem i innymi wewnętrznymi dokumentami;
- 7) nie są wykonawcami odpłatnej umowy na rzecz resortu, z wyłączeniem umów wykonania zadań publicznych zleconych w trybie przepisów szczególnych, ani nie działają na rzecz takiego wykonawcy w odniesieniu do zawieranych i realizowanych przez niego i na jego rzecz umów z resortem;
- 8) nie podlegają odpowiedzialności na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2024 r. poz. 1822);
- 9) żadna z osób znajdujących się w organach zarządzających lub nadzorczych podmiotu wnioskującego o zawarcie porozumienia:
 - a) nie jest wykonawcą, o którym mowa w pkt 7,
 - b) nie była prawomocnie skazana za przestępstwa i nie toczy się przeciwko tym osobom postępowanie karne w sprawach o przestępstwa.

Udzielanie organizacjom pozarządowym i innym partnerom społecznym wsparcia merytorycznego, logistycznego i organizacyjnego w realizacji przedsięwzięć w dziedzinie obronności

Jest to najbardziej rozwinięty i najbardziej popularny sposób współpracy z partnerami społecznymi. Realizowany jest bezpośrednio przez jednostki wojskowe, które w sposób zaplanowany udzielają pomocy w realizacji przedsięwzięć własnych partnerów społecznych. Wsparcie udzielane jest wyłącznie w sytuacjach uzasadnionych potrzebami Sił Zbrojonych lub ważnymi względami społecznymi i obejmuje np. pomoc żołnierzy i pracowników w realizacji przedsięwzięć, w tym merytoryczną, udostępnianie sprzętu wojskowego, np. na cele pokazowe, udostępnianie pomieszczeń (w tym na siedziby organizacji pozarządowych) i w określonych sytuacjach transportu.

Dowódcy jednostek wojskowych posiadający w swoich strukturach kluby wojskowe, a także kierownicy komórek i jednostek organizacyjnych resortu oraz dowódcy jednostek wojskowych, które realizują zadania z zakresu działalności kulturalnej, mogą w miarę posiadanych możliwości:

- 1) partnerom społecznym, zrzeszającym młodzież, kombatanów, weteranów działań poza granicami państwa i byłych żołnierzy zawodowych,
 - 2) szkołom z OPW i szkołom realizującym innowacyjne rozwiązania programowe w dziedzinie obronności państwa
- umożliwić nieodpłatne korzystanie z pomieszczeń własnych w celu przeprowadzenia doraźnych przedsięwzięć wynikających z ich działalności statutowej, a także imprez kulturalnych, oświatowych, edukacyjnych i charytatywnych, z wyłączeniem zbiorów publicznych bez konieczności zawierania umowy cywilnoprawnej i ujmowania

przedsięwzięcia w planie współpracy oraz przekazać lub udostępnić materiały informacyjno-promocyjne, w tym publikacje oraz materiały filmowe i fotograficzne.

Zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz innym partnerom społecznym

Jest to szczególnie sposób współpracy finansowej, w której podmioty uprawnione podejmują się realizacji zadań resortu poprzez realizację zadań publicznych w formie wsparcia lub powierzenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Minister Obrony Narodowej corocznie ogłasza otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w następujących sferach pożytku publicznego:

- 1) obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- 3) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 4) działalności na rzecz kombatanów i osób represjonowanych;
- 5) działalności na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2112, z późn. zm.).

Ogłoszenia publikowane są w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Obrony Narodowej, pod linkiem: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/otwarte-konkursy-ofert> oraz w siedzibie Ministerstwa Obrony Narodowej.

Podmioty zainteresowane udziałem w konkursach składają oferty realizacji zadań publicznych w wersji elektronicznej za pomocą platformy WITKAC.pl. Zadania publiczne realizowane są w oparciu o zawierane umowy między podmiotem, który otrzymał wsparcie finansowe a Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Dyrektora Departamentu Edukacji, Kultury i Dziedzictwa lub jego Zastępcę.

Raz w roku osoba zajmująca kierownicze stanowisko w Ministerstwie Obrony Narodowej, której Minister Obrony Narodowej powierzył koordynację spraw związanych z działalnością proobronną, określa priorytetowe obszary zadań publicznych, które mogą być zlecane organizacjom pozarządowym i innym partnerom społecznym w kolejnym roku kalendarzowym.

Organizacje pozarządowe i inni partnerzy społeczni mogą z własnej inicjatywy złożyć wniosek o realizację zadania publicznego, także takiego, które jest realizowane dotychczas w inny sposób, w tym przez organy administracji publicznej.

Wykonywanie zadań publicznych zleconych do realizacji przez Ministra Obrony Narodowej organizacjom pozarządowym i innym partnerom społecznym podlega kontroli pod względem stopnia realizacji zadania, efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania, osiągnięcia zakładanych rezultatów, racjonalności i prawidłowości wydatkowania środków finansowych otrzymanych w ramach dotacji celowych, jak również prowadzenia dokumentacji związanej z realizacją zadania.

Wspieranie rzeczowe organizacji pozarządowych prowadzących działalność pożytku publicznego, poprzez nieodpłatne przekazywanie mienia ruchomego Skarbu Państwa niewykorzystywanego w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

Minister Obrony Narodowej może nieodpłatnie przekazywać mienie ruchome Skarbu Państwa podmiotom prowadzącym działalność związaną z obronnością państwa i działalnością Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz porządkiem i bezpieczeństwem publicznym na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. z 2025 r. poz. 817).

Minister Obrony Narodowej ogłasza nabór wniosków o nieodpłatne przekazanie mienia, wraz z zestawieniem mienia ruchomego, którego mogą dotyczyć składane wnioski. Rozpatrując wnioski podmiotów, bierze się pod uwagę potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz wiarygodność wnioskodawców i cel pozyskania wnioskowanego mienia. Zadanie to realizuje Departament Polityki Zbrojeniowej.

Wspieranie procesu szkolenia członków organizacji pozarządowych działających w sferze obronności oraz nauczycieli i uczniów klas mundurowych

Działalność szkoleniowa resortu koncentruje się na podnoszeniu umiejętności sportowo-obronnych obywateli, w tym strzeleckich. Szkolenia dla partnerów społecznych mogą być realizowane:

- 1) z inicjatywy resortu;
- 2) w drodze zlecenia zadań publicznych podmiotom uprawnionym;
- 3) w drodze wspierania merytorycznego i logistycznego działalności partnerów społecznych;
- 4) poprzez udzielanie dotacji celowych jednostkom samorządu terytorialnego na rozwój strzelectwa sportowego, w tym budowę infrastruktury strzelnic;
- 5) poprzez udzielanie dotacji celowych organom prowadzącym szkoły, które prowadzą działalność dydaktyczno-wychowawczą w dziedzinie obronności państwa, na dofinansowanie zadań bieżących lub inwestycyjnych.

Szkolenie powinno być ukierunkowane na podnoszenie indywidualnych umiejętności i kompetencji obywateli oraz zachęcać ich do wstępowania do zawodowej służby wojskowej, dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej lub terytorialnej służby wojskowej.

Udzielanie wsparcia o charakterze propagującym działalność partnerów społecznych

W celu potwierdzenia woli rozwijania wzajemnej współpracy oraz wspólnego działania na rzecz tych samych celów, partnerzy społeczni mogą zawrzeć z dowódcami jednostek wojskowych, a w przypadku działalności ogólnokrajowej również z Ministrem Obrony Narodowej, porozumienia o współpracy. Są to akty o charakterze intencyjnym, nie powodujące skutków finansowych. Aktem prawnym regulującym ten obszar działalności resortu jest decyzja Nr 168/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi.

Wyrażając poparcie dla konkretnych działań realizowanych przez partnerów społecznych, Minister Obrony Narodowej, na wniosek zainteresowanego, może objąć wydarzenie patronatem honorowym lub zasiadać w Komitecie honorowym przedsięwzięcia.

Dofinansowanie powstawania nowych strzelnic oraz rozwijanie istniejących, jak również propagowanie rozwoju strzelectwa sportowego

W celu zapewnienia obywatelom możliwości doskonalenia posługiwania się bronią palną w sposób bezpieczny oraz rozwijania przez nich umiejętności strzeleckich w społeczeństwie, Minister Obrony Narodowej ma możliwość dofinansowania powstawania nowych strzelnic oraz rozwijania już istniejących, a także propagować rozwój strzelectwa sportowego w kraju.

W tym celu powstał program wspierania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie budowy i rozwoju infrastruktury strzeleckiej „Strzelnica w powiecie”, który umożliwia dofinansowywanie zadań jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego, związanych z budową, remontami i utrzymaniem strzelnic oraz rozwijaniem sportu strzeleckiego, w szczególności wśród dzieci i młodzieży oraz organizacji proobronnych.

Dofinansowanie zadań związanych z budową i remontami pomników upamiętniających historię Wojska Polskiego i tradycje oręża polskiego

W celu propagowania postaw patriotycznych, edukacji historycznej związanej z tradycjami i dziedzictwem oręża polskiego oraz upamiętniania ważnych postaci i wydarzeń z dziejów Wojska Polskiego Minister Obrony Narodowej ma możliwość wspierania budowy i remontów pomników upamiętniających historię Wojska Polskiego i tradycje oręża polskiego. Możliwość udzielenia dotacji celowej przez Ministra Obrony Narodowej dla jednostek samorządu terytorialnego na budowę i remonty pomników upamiętniających historię Wojska Polskiego i tradycje oręża polskiego przewiduje art. 46 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572, z późn. zm.). Ponadto nowa delegacja do wydania przez Ministra Obrony Narodowej rozporządzenia rozszerzyła dodatkowo przepisy wykonawcze o wymóg określenia sposobu i trybu rozliczania dotacji, wzoru oferty i wymaganych dokumentów, elementów umowy i sprawozdania. Aktualnie obowiązujące przepisy ustawy jednoznacznie określają, że dotacja może być udzielona na podstawie przeprowadzonego przez Ministra Obrony Narodowej konkursu ofert. Ponadto Minister Obrony Narodowej dokonuje kontroli i oceny realizacji zadania.

9. Wysokość środków planowanych na realizację Programu

Z racji rozbudowanej i wielopłaszczyznowej współpracy resortu z partnerami społecznymi, a także przedsięwzięć wynikających z nagłych potrzeb, a więc niezaplanowanych oszacowanie kosztów realizacji trzyletniego programu, w skali resortu nie jest możliwe do oszacowania.

Na realizację zlecenia zadań publicznych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom uprawnionym środki finansowe planowane są w cyklu rocznym. Ponadto Minister Obrony Narodowej planuje udzielanie dotacji jednostkom samorządu terytorialnego na rozwój strzelectwa sportowego, w tym budowę infrastruktury strzelnic jak również realizację resortowych projektów edukacyjnych takich jak: OPW, BOW czy programu „CYBER.MIL z klasą” oraz inne projekty ważne z punktu widzenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Przedsięwzięcia typu Spartakiada Wojskowa, Wojskowe Targi Służby i Pracy, Trenuj z Wojskiem, Samoobrona Kobiet i inne mające swoje odzwierciedlenie w opracowywanych planach rzeczowo-finansowych na podstawie Planów Współpracy, stanowią podstawę finansowania w odrębnym trybie.

10. Sposób oceny realizacji Programu

Ocena realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o opracowane w Ministerstwie Obrony Narodowej dokumenty i sprawozdania w zakresie:

- 1) porozumień o współpracy, zawartych przez Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi;
- 2) informacji nt. współpracy resortu z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi;
- 3) sprawozdań z realizacji zadań publicznych, realizowanych w dziedzinie obronności zleconych przez Ministra Obrony Narodowej organizacjom pozarządowym;
- 4) informacji i sprawozdań z przeprowadzonych badań opinii społecznych, ponadto w zakresie:
- 5) form i instrumentów współpracy;
- 6) celów i wartości współpracy – zgodnie z decyzją Nr 168/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi.

Do sporządzenia oceny realizacji Programu wykorzystane zostaną również:

- 1) informacje roczne, które wnoszą do oceny realizacji Programu dane ilościowe (finanse, liczba przeprowadzonych konkursów, liczba organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych); jakościowe (efekty projektów, zgodność z priorytetami, dobre praktyki), partnerskie (zakres i forma współpracy) oraz diagnostyczne (problemy, bariery, rekomendacje). To one pozwalają uchwycić postęp rok po roku i zapewnić podstawę do kompleksowej ewaluacji całości programu po 2025 r. Przygotowane są m. in. przez: Sztab Generalny Wojska Polskiego, Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych, Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych, Dowództwo Komponentu Sił Specjalnych, Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowództwo Wojsk Obrony Terytorialnej, Dowództwo Garnizonu Warszawa, Komendę Główną Żandarmerii Wojskowej oraz Dowództwo Komponentu Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni;
- 2) informacje partnerów społecznych o realizacji porozumień o współpracy podpisanych z Ministrem Obrony Narodowej w roku sprawozdawczym;
- 3) dobrowolne informacje partnerów społecznych o prowadzonej przez nich współpracy z resortem, zawierające uwagi, spostrzeżenia i sugestie w przedmiotowej sprawie, zgłoszone

na piśmie odpowiednio do końca każdego roku, a także inne informacje, uzyskane przy okazji realizowanych przedsięwzięć i spotkań.

Sprawozdania z realizacji Programu zostaną corocznie przygotowane przez Centralne Wojskowe Centrum Rekrutacji, zatwierdzone przez Ministra Obrony Narodowej i ogłoszone w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Obrony Narodowej, do końca kwietnia każdego roku.

11. Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz przebiegu konsultacji

W celu przeprowadzenia konsultacji, projekt Programu zamieszczony został na stronie internetowej www.mon.gov.pl. Ponadto projekt Programu został wysłany do uzgodnień do organizacji i stowarzyszeń współpracujących z Ministerstwem Obrony Narodowej.

Projekt Programu został przygotowany przez Wydział Współpracy z Partnerami Społecznymi Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji na podstawie danych własnych uzyskanych od jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej Ministerstwa Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych.